

SUOMEN TEOLLISUUSLEHDEN

KOTITAIDE

Huonesisustusta
ja taideteolli-
suutta varten

III vuosikerta
II * Toukukuu * 1904

Lukuisain tunnettujen ark-
kitehtien ja taiteilijain toi-
mittama

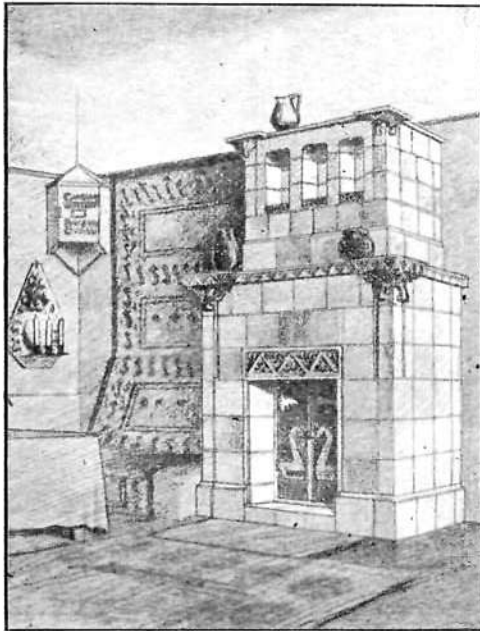
Vastaava toimittaja
Vilho Penttilä

Toimituspaikka: Vladimirinkatu 1. * Huki 10-2. * Puhelin 644. * Postiosoite: Suo-
men Teollisuuslehden Kotitaide. * Tilaushinta 6 markkaa. * Ilmestyy 8 numeroa vuo-
dessa vähintään 20 kuvaliitteen seuraamana. * Joulunumero on muita laajempi.

SISALLYS: (TEKSTIÄ). KOULUNUORISON TAIDEKASVATUKSESTA ○○○ JALMARI
KEKKONEN - KUVAKUTOUMUKSISTA (HAUTELISSE-KUTOUMUKSISTA) ETUP. LONTOON
SOUTH KENSINGTON MUSEOSSA (JATK.) ○○○ J. K. - HISTORIALLISET TYYLILAJIT JA
ENTISAIKOJEN KUVALLINEN ESITTÄMINEN - TAIDETTA KÖYHILLE (KUVIA). I
TEKSTIKUVA KIRJ. KUVAKUTOUMUKSISTA ETUP. LONTOON SOUTH KENSINGTON MU-
SEOSSA - 9 TEKSTIKUVAA KIRJ. HISTORIALLISET TYYLILAJIT JA ENTISAIKOJEN KU-
VALLINEN ESITTÄMINEN - N. BOMANIN HUONEKALUTEHTAAN VALMISTAMA HERRAN-
KAMARIN KALUSTO - KAKSOIS. KUVALIITTEELLÄ V JA VI RUOKAILUHUONEEN JA
KYÖKIN KALUSTOA

48:1149

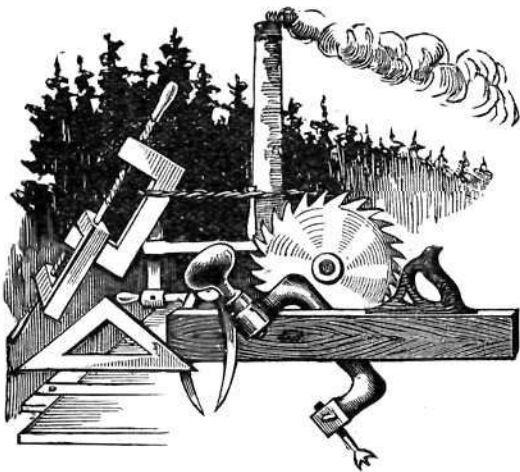

Turun Kaakeli- tehdas

Näyttely-
Varasto Helsingissä
Iso Roobertinkatu 25.

Myy halvalla aivan
uusi mallisia koti-
maisten arkkiteh-
tien piirustusten
mukaan valmistet-
tuja uunia sekä sa-
leja ja ruokasaleja
että jokapäiväis-
huoneita varten.

Helsingin Puuseppätehdas- Sähköosote: Puuseppä. Telefaani 13 55. Osakeyhtiö

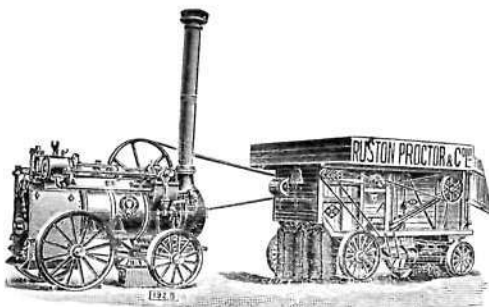

Helsingissä
lastenkodank. 5

Valmistaa

HUONEKALUJA,
KONTOORIN-
KIRKKOJEN-
PUOTIEN- y. m.
sisustuksia.

Ikkunoita, Ovia, Parkettilattioita sekä kaikkia puu- ja nikkarialalle
kuuluvia töitä.

Viktor Forselius,
Turku,

liike perustettu 1868.
myypi varastosta kaikel-
laisia

Koneita,

kuuluvia Maanviljelykseen,
Meijeritoimeen ja Teollisuu-
teen, Konetarpeita, Pump-
puja, Vesijohtoja, Teko-
Lannoitusaineita, Sieme-
niä, y. m.

Victor Forselius, Turku.

RAKENTAJA erikseen tilat-
tuna - - 8 mk.

OSAKEYHTIÖ HÖGFORS'IN RUUKKI

ja

WATTOLAN PUUHIOMO

toimittaa

Keskuslämmitys- * ja * Ilmanvaihtolaitoksia

eri järjestelmän mukaisesti

Kone-pesulaitoksia, Kuivauslaitoksia, Vedenlämmityslaitoksia,
Höyrykyläytinlaitoksia, Kylpylaitoksia, Desinfisioimiskoneita,
Steriliseerauskoneita ja Höyrypanujen patterilämmittäjiä.

Kun tehtaaseen on laitettu erityinen osasto yllämainit-
tujen laitteitten erikoisvalmistusta varten, voidaan työt, nyky-
aikaisten paraimpain rakenteitten mukaisesti, suorittaa halvim-
milla hinnoilla.

Kolonnia (pylväitä) ja Rakennusvalutuotteita
— kaikkea laatua — tehdään piirustusten mukaan. Teh-
taan hyvintunnettuja

Kauppavalintavaroita myyvät maamme kaikki hy-
vinvarustetut rautakaupat.

Postiosoite: Högfors'in Tehdas, Högfors.

Sähkö- ja Rautatieosote: Högfors, Korpi.

Kone- ja Silinteriöljyjä, Vaseliinia,

talia, Grafiittia, öljykannuja ja voitelukuppeja.
Balata-, Kamelikarva-, Nahka-, Raakanahka-, Gum-
mi- ja Puuvilla **Konehihnoja**, neulomaremmiä,
hihnaruuvia ja muita hihnatarpeita. Sahanteriä,
mirgelitahkoja, Viloja, **Pakkauksia, Tras-
selia, Presenninkä.**

Touvia, Vesilasia, Hihnapyöriä, sekä puisia että
rautasia, Putkia ja Putkiosia, Laakerimetallia.

Asfaltti-kattohuopaa ja Asfalttilakkaa myy halvalla osakeyhtiö
J. E. CRONVALL, Mikonkatu 8.

Julius Tallberg.

Varasto uudenaikaisia huonekaluheloja.

Kullattua KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ y. m.

Eri malleja piirustusten mukaan toimitetaan
mitä pikimmin Tehtaalta.

ERILAATUISIA HUONEKALULUKKOJA.

Rokkolan hyväksi tunnettua PEILILASIA mää-
rättyissä suuruuksissa suoraan tehtaalta.

KOULUNUORISON TAIDEKASVATUKSESTA.

Suurissa sivistysmaissa on kysymys kaikkia kansankerroksia tarkoittavasta taidekasvatuksesta ollut entistä vilkkaammin päiväjärjestyksessä. Etunenässä on kulkenut Englanti prerafaelistineen tai niiden heimoilaisine (Ruskin, Morris, j. n. e), saaden arvaamattomia aikaan. Saksa on jälkiä seurannut, vaikka paljon myöhästyneenä.

Kun Englannissa tämän harrastuksen huomattavimpia ilmennyksiä ovat sellaiset kuin esim. Lontoon köyhälistön kaupungin-osaan rakennettu upea Whitechapel — taidemuseo, alituiseen uudistuvine taidenäyttelyineen, ovat Saksassa taas, tuossa pedagogisuuden tyyspaikassa, sellaiset ilmiöt kuin v. 1901 Dresdenissä pidetyt *taidekasvatuspäivät* kuvaavia. Vasta yllämainitusta vuodesta lähtien on tuossa maassa syvemmin pohdittu taiteen kasvattavasta merkityksestä reseptiivisessä ja produktiivisessa suhteessa. Pohdinnan tuloksena on ollut m. m. piirrustuksen opetuksen järjestäminen aivan uudelle kannalle. Ja tässä on ollut Hampurin kaupunki muille esikuvana. Uudistuksen toimeenpanijoissa ovat siellä olleet miehet sellaiset kuin Lichtwark, Siebelist, Götze y. m.

Tämän uudistuksen maininkeja on meilläkin hiukan tuntunut, mutta vain oikeastaan yhdessä puolessa: meidän kansakouluopettajiemme yhteinen kustannusliike „Valistus“ on kouluhuoneitten seinien koristukseksi ja samalla myös oman maamme oppimisen helpottamiseksi toimittanut useampia taiteilija Heikkilän tekemiä värillisiä kuvia maastamme, kasvatustuoli, mille mainitsemamme saksalaiset uudistajat ovat antaneet suuren arvon. Mutta mitään muita uudistusmuutoksia ei meikäläisissä vanhettuneissa taidekasvatustuloissa — jos semmoisista edes puhua voimme — liene huomattavissa. Ei edes piirrustuksen opetuksessa, mitä pidetään sangen tehokkaana taidekasvatusteknoina, liene monessaakaan koulussa — missä vielä piirrustuksella tunteja on — päästy sille kannalle, että se aine olisi muutakin kuin kaiken halun ja harrastuksen tappamista. Jäljentämistä, ijankaikista elottomien kipsimallien tai valmiiksi piirrettyjen kuvien jäljentämistä, kas siinä se „ylösrakentavainen“ ajankulutus, mitä meillä useammassa koulussa vielä piirrustustunneilla tarjotaan!

Piirrustuksen opetus alkoi opetusohjelmiin tulla viimeksikuluneen vuosisadan keskiaik-

keilla, ja se tuli ensin käsityön ja taideteollisuuden yhteyteen. Mutta kun silloinen taide-teollisuus oli kaikkien tyylien jäljentämistä, on luonnollista, että piirrustuskin tuli vain pelkäksi jäljentämiseksi, kopioitsemiseksi.

Nyky aikaisten taidekasvatusharrastusten polttopiste on se, että piirrustuksen opetus, vaikka se yhä edelleen onkin käsityön ja taide-teollisuuden palveluksessa, ei enää ole vain *yksinomaan* niitä varten; sen tarkoitus on johtaa taiteen tuntemiseen ja „samalla kun se tunnustaa luomistyön itsenäisyyden ja kaiken taiteellisen työn sisällisimmän oman laadun“, se irtautuu historiallisten muotojen jäljentämisestä. Nykyaikaisessa mielessä tapahtuva taiteellisen kehittämisen harrastus merkitsee taistelua kaikkea matkimista vastaan.

Nykyaikainen piirrustuksen opetus poistaa opetusvälineistä mallikuvat, joita ennen annettiin lasten käsiin, sillä ne ovat itsenäisen työn hauta. Lapsen on itsenäisesti muodostettava se, mitä hän todellisuudessa, mielikuvituksessa, taikkapa muistissaan näkee. Aliluokilla on ensi sijalla muististapiirtäminen; kertomukset lukukirjasta, tapahtumat leikeissä ja koulu- tai kotielämässä olisivat näiden kuvien aiheina; sillä ei ainoastaan sana, vaan myöskin piirrustaminen on käsitteiden, huomioiden ilmaisukeino. Tämä kuvallinen esittäminenhan muuten on alkuperäisin konkreettinen ilmaisukeino ihmisillä yleensä, siitä vasta on vähitellen kirjoittaminen kehittynyt. Ja niinkuin on laita ihmiskunnan, niin on myös yksityisen ihmisen, lapsenkin. Tämäntakia ei tahdota lapsikamaria koulun tuoda, mutta koulu tahtoo lapsikamarissa kylvämiänsä siemeniä idättää. Keski- ja ylemmillä luokilla jatkuu piirrustuksen opettaminen esineiden tai luonnon mukaan. Kun alemmilla luokilla kappaleet piirretään puhtaasti, lapsellisesti ja tyypillisesti, on ylemmillä luokilla pantava enemmän painoa „taiteellisen illusioonin“ synnyttämiselle.

Kuvanto-keinoja ovat lyijy- tai teräskynä, pensseli ja hiili. Jos lyijykynä tahdottaisiin poistaa, merkitsisi se: viivan olemassa-olon epäämistä, tai piirtotavalla tehtyjen, graafisten kuvien korkean arvon kieltämistä taikkapa sen suuren merkityksen halventamista, mikä piirrustuksilla on jonkun asian, katsojan fantasian avulla tapahtuvassa selvittämisessä ja täydentämisessä; puhumattakaan muista käytännöllisistä lyijykynäpiirtämisen hyvistä

puolista. Samalla lailla ovat värikynä-, hiili- ja pensseli mukavia omien käsitteiden ja mielikuvien ilmaisukeinoja.

Keskiluokilla aloitettaisiin harjoittaa värien ja muotojen yhdenmukaisuuden saavuttamista pensseliä käyttämällä. Opetettaisiin esim. kukkamaalausta japanilaiseen tapaan ilman lyijykynä-konttuureja. Värin- ja muodon ymmärtäminen syventyisi tämän teko-tavan kautta, koska täten voidaan kuvata vain oleellisimmat, karakteristisimmat seikat. Näitä harjoituksia jatketaan ylemmillä luokilla ja laajennetaan perspektiivi- ja valaistus-seikoilla. Mutta kaikilla asteilla yhä edelleen harjoitettakoon esineiden piirtämistä ulko-muistista. Taiteellinen luomiskyky ja taiteel-linen työnvietti kiihoittuu, kun oppilaan an-netaan ominpäinsä stiliseerata värillisiä kukka- ja lehtiaiheita, senjälkeen kun tarvittavat luontomuodot ovat ensin opitut.

Saksassa, missä — kuten mainittu — on tähän suuntaan opetus käynyt, on tultu var-sin ilahuttaviin tuloksiin. Siellä on sitäpaitsi koulujen toisella luokalla piirretty elävästä modellista; esim. joku poika- tai tyttöoppilas asettautuu puoleksi makaavaan asentoon ja nojaa kyynärpäillään lattiaan, kaikki muut oppilaat koettavat piirtää paperille mallin ruu-miinmuodon oikeissa suhteissa. Ettei kasvo-jen piirtäminen vaikeuttaisi tehtävän suori-tusta, on malli selin piirtäjiin. Vaikea tehtävä, mutta kumminkin suoritettavaksi annettu, jotta nopeasti opittaisi huomaamaan liikunnan eri asentoja, on se, kun esim. hyrrällä leikit-televä poika asetetaan piirtäjien keskelle ja näiden on koetettava fikseerata, paperille su-kaista hänestä joku karakteristinen asento.

Tämäntapaista on se uusi taiteeseen kas-vattava metodi, mikä kyllä on työlästä opet-tajalle, mutta oppilaalle monin verroin haus-kempaa kuin se, mitä meillä noudatellaan. Jo moraaliselta kannalta katsoen hyljättävä on sellainen opetustapa, joka sallii oppilaan, opettajan silmän välttämättä, akkunata apunaan käyttämällä „kalkkeerata“ kopioitavaksi saa-mansa mallin, puhumattakaan siitä, mitenkä hyödyttöntä ajan kuluttamista tuollainen työ on, missä ei opi „silmällensä suhteita mittaa-maan“, ei ymmärtämään sitä soinnullisuutta, harmoniaa, mikä luonnossa esiintyy muo-doissa, väreissä.

Saksalaiset ovat asian oikein oivaltaneet, kun he taidekasvatuksen alottavat ihmisten ollessa lapsina, koulupoikina, koulutyttöinä. „Tyvestä puuhun on noustava, ei latvasta“, ajattelevat he aivan viisaasti, koska „minkä lapsena oppii, sen vanhana taitaa“, s. t. s. että jos jo lapsena meihin saadaan istutettua

halu kauniiseen, sopusointuiseen — jommoi-seen taiteen meitä tulee johdattaa — niin kyllä me vanhoinakin päivinä kunniaassa pi-dämme ja rakastamme samanlaisia elämän-arvoja. Tätä lapsena saatua halua, kiinty-mistä on sitten sentapaisesti ruokittava kuin miten englantilaisten tiedämme tekevän. *Kai-kia kansankerroksia tarkottavia taidenäytte-lyitä*, joihin tietysti täytyy olla maksuton sisäänpääsy, on meidänkin taiteilijaimme toi-meenpantava! Eikäpä tuo niin mahdotonta liene toteuttaakaan. Voihan ajatella, että ta-vanmukaisten syys- ja kevätnäyttelyjemme aukiolo-aikaa pidennetään vain yhdellä vii-kolla, mikä viikko on tarkotettu niille kan-sanluokille, joille 50 penniäkin on vielä liian suuri uhrattavaksi sellaiseen kuin taideteos-ten katselemiseen. Eikä näin yksin Helsin-gissä, vaan kaikissa paikoissa, minne taide-näyttelyitä puuhaillaan.

Pari sanaa tässä yhteydessä jo alussa mainitsemastamme „Valistuksen“ seinätaulu-hommasta. Impulssi on sille lähinnä kai Ham-purista tullut. Ja yrityksestähän ei ole mi-tään muuta sanottavaa kuin pelkkää kiitosta. Mutta — täytyy meidän sanoa — eri asia on, voiko tuloksista samaa sanoa.

Sellaisten kuvien valmistaminen, jotka ovat tarkotetut kouluhuoneiden seinille lasten henkiseksi virkistykseksi ja heidän kauneus-tajunsa kasvattajiksi, on sangen arkaluontoi-nen tehtävä, ja se vaatiiikin tekijältään taval-lista enempää. Tahtoisinpa verrata tällaisia luokkahuonekuvia niihin kuviin, jommoisilla lapsihuoneessa koetetaan lapsille kerrottuja satuja valaista. Ja kasvattajien mielestä lie-nee juuri tällaisten kuvien saanti kaikkein vaikeinta. Harva lienee vanhempikaan tai-teilija, joka uskaltaa ryhtyä tämän laatuista kuvia sommittelemaan. — „Valistus“ on us-konut liian nuoren taiteilijan käsiin varsin vastuunalaisen työn; ja että tulokset eivät ole täysin tyydyttäviä, emme saata olla valit-tamatta. Varsinkin tyydyttämättömiä ovat kaksi ensin valmistunutta, joista toinen on kuva Helsingistä, toinen Imatrasta. Parempia ovat uudet, äsken ilmestyneet kuvat eri osista maatumme, vaikka toivomisen varaa niissä-kin on.

Me kyllä ymmärrämme syyt, miksi „Va-listus“ on tyytynyt siksi vähän tunnettuun suuruuteen kuin mainittu taiteilija on: tau-luille saatava hinnan halpuus on pelottanut käyttämästä kalliita „suuruuksiamme“ taitei-lijaimme piiristä. Mutta kun on kysymyk-sessä asia, joka ei ole vain tätä hetkeä var-ten ja jonka kasvattava merkitys riippuu on-nistumisestaan, olisi sitä pitänyt pohtia tar-

kemmin ennenkuin yritykseen uskallettiin. Asialla on nim. vielä eräs puoli: Saksalaiset — nuo afäärisielut — tulevat, kuten olemme varmasti kuulleet, konkurreeraamaan „Valistuksen“ kanssa *kuvillaan Suomesta*, joiden taiteellinen arvo kaikista päättäen tulee varjoon painamaan puhumamme seinätaulut. Huomautamme tästä vastaisuuden varaksi, jos yritystä jatketaan.

Jalmari Kekkonen.

KUVAKUTOUMUKSISTA (HAUTE-LISSE-KUTOUMUKSISTA) ETUP. LONTOON SOUTH-KENSINGTON MUSEOSSA.

(Jatk.)

Töiden suorittaminen oli niin tällä kuvakudonnan loistokaudella kuin myöhempinäkin aikoina miesten käsissä; ainoastaan ulkomaille siirtyneet kutojat, varsinkin ne, jotka Italian ruhtinashoveissa työskentelivät, näyttivät toisinaan käyttävän vaimojaan apunansa. Syynä tähän naisten poissulkemiseen kutomishommista, joissa hän vanhoina aikoina oli valitsijana, voitane osaksi pitää ankaran ammattikunta-järjestelmän voimaan pääsemistä, osaksi niitä korkeita vaatimuksia, joita kuvakudonnan kehitys asetti tekijänsä täytettäväksi taiteelliseen käsittelyyn ja perinpohjaiseen piirustuskykyyn nähden — vielä tänä päivänä on nainen, joka on työskentelyllensä niin monta uutta alaa hankkinut, suljettu pois niin „Les Gobelins“in kuin William Morris'in työpaikoista.

Mihin aikaan tapettikutoumusta alettiin harjoittaa Englannissa luostarien ulkopuolella, on tietämätöntä; vasta Edvard III:n hallitessa (1327—1377) mainitsee muuan v. 1344 päivätty asiakirja Lontoon kuvakudonta työskentelystä tehdystä tutkimuksesta, mikä mainitun kuninkaan käskystä toimitettiin, ja v. 1392 lahjoitti Earl of Arundel testamentillaan linnansa kuvakudokset, jotka vähää ennen olivat Lontoossa valmistetut siniselle pohjalle punaisin kukin. Samoin tiedetään että Mustan prinssin marssiessa Lontooseen talot täällä olivat liputetut taistelukuvilla kudotuilla matoilla. Missä määrin näitä voidaan kotimaisiksi katsoa, on vaikea sanoa, sillä Englantiinkin ulottui slaavilaisten kutomalaitosten laaja, vuosisatoja koko Euroopan produktiooniin koskeva vaikutus. Tähän kutsuttiin niin-

kuin Ranskaan, Italiaan ja Pohjois-Euroopan maihin, alamaalaisia työntekijöitä johtamaan vastaperustettuja tehtaita. Renessanssiajan alkuaikoina yritettiin täällä kyllä kotimaisia alkuperäisiä töitä valmistaa, jommoisia olivat esim. ne kartat, joita suuressa mitassa tehtiin joistakin kreivikunnista Robert Hiek'in v. 1509 Barchestoniin perustamassa tehtaassa, samoin kuin Armaadan häviötä kuvaava, Elisabetin hallitessa valmistettu sarja, joka aina v. 1834, jolloin sen tulipalo hävitti, koristi The House of Lords-taloa — mutta myöhemmän ajan tehtäväksi oli jätetty eheän ja merkitsevän luominen tästä alusta.

Jaakko I:lle tulee se kunnia, että hän, perustamalla kuuluisan Mortlake-tehtaan (1619), ei ole vain Englannin kuvakudontaa edistänyt, vaan koko tämän taidelajin yleistä kehitystä. Mortlaketehdas, jonka paras aikakausi käsittää 25—30 vuotta, voi jälkimaailmalle näyttää tältä lyhyeltä ajalta ihmeteltävän elinvoimaisen työteliäisyyden, mikä ulkomaillakin herätti kunnioitusta. Niinpä oli kardinaali Mazarin'illä useita teoksia täältä, ja Ruotsissakin on Drottningholm'in linnassa suloinen ryhmä, mikä käsittelee Heron ja Leanderin tarua. „Garde Meuble National“-kokoelmissa Pariisissa säilytetään vielä niitä komeita kutoumuksia, joita pidetään Mortlake-tehtaan mestaritöinä, nim. Rafaelin kartonkien mukaan valmistettuja „Apostolien työt“ nimisiä, jotka Jaakko I lahjoitti Ludviikki XIV:lle kiitollisuutensa osoitteeksi siitä suojasta ja ruhtinaallisesta vieraanvaraisuudesta, mitä hän oli saanut maanpakolaisuutensa aikana nauttia „suuren kuninkaan“ hovissa. Näistä kuuluisista kartongeista, jotka Rafael ja hänen oppilaansa suunnittelivat kuvakudoksiksi sikstiiniläiseen kappeliin, on alkuperäisestä kymmenestä seitsemän jällellä, jotka kuningatar Viktoria on lahjoittanut South Kensington museoon, missä niillä on valmistettu erityinen galleria. Kolme puuttuvaa: „Stefanuksen kivittäminen“, „Paavalin kääntyminen“ ja „Paavali vankina Filippissä“ on koitettu korvata Vatikaanin kudoituista tapeteista enemmän hyvää tarkoittavasti kuin kauniisti öljyvärillä säkkikankaalle tehdyillä kopioilla; ne näyttävät kamaliilta väreissään ja erottautuvat pistävästi muista kartongeista.

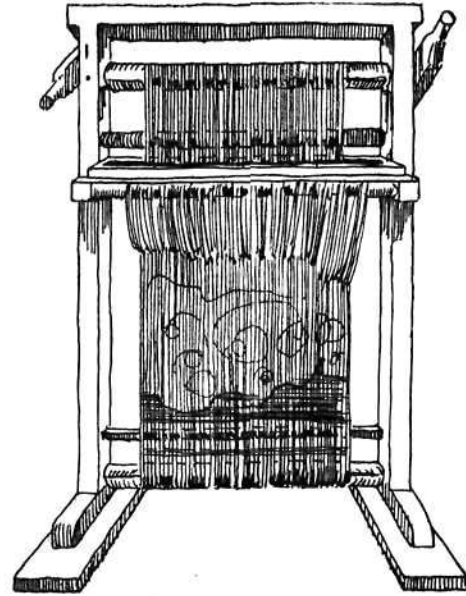
Paitsi Rafaelia, loistaa Mortlaken aikakirjoissa vielä kaksi muuta maalaustaiteen suurmiestä: Rubens ja Van-Dyck. Rubens maalasi sen tiliin luonnoksia Akilleen historiasta, ja Van-Dyck sommitteli kartongit Apostolien tekojen reunuksiin, jotka ovat ihmeellisiä fantasiansa ja hienoutensa kautta. Sir Francis Grane oli tehtaan ensimmäinen johtaja,

ja Flanderista kutsuttiin ensimmäiset taitavat kutojat. Sir Francis Crane saatti työn käymään suurella vauhdilla, nauttien tässä mitä auliinta apua Kaarle II:ltä; tehtaan työ hänen johdossaan oli ihmeellisen laaja ja työvoimia oli 140 henkeen. Tältä ensimmäiseltä ja loistokkaammalta ajalta ovat alkuisin paitsi Apostolien teot, Heron ja Leanderin taru, Dianan ja Calliston taru, Vulkanuksen taru, Viisi aistia, Kaksitoista kuukautta, Neljä vuoden aikaa, monet kuningasmuotokuvat, muiden etevien henkilöiden muotokuvat j. n. e.

Sir Francis Cranen kuolema 1636 oli ankara isku tehtaan myöhemmälle kehitykselle, seuraavien vuosien sisäinen sota uhkasi sitä täydellisellä perikadolla ja huolimatta Kaarle II:sen hallitessa tehdyistä henkiin virkistämisyrityksistä, se ei enään koskaan kyennyt koHoamaan huomattavampaan asemaan.

Seitsemännellätoista sataluvulla syntyneet englantilaiset tehtaat olivat kyllä lukumäärältään suuremmat kuin edellisen vuosisadan, mutta missään muussa suhteessa ne eivät kyenneet niiden kanssa kilpailemaan; ainoa huomattavampi oli Sohotehdas, jolla lienee ollut Francesco Zucharelli kartonkimaalariinaan. Fulhamissa lähellä Lontoota oli myös atelieeri, missä valmistettiin kudoksia Beauvais'in tyyliin ja pääasiassa huonekaluihin; se suljettiin 1755. Viime vuosisatamme loppukymmenillä perustettu tehdas Windsorissa, missä valmistettiin pääasiassa basse-lissä kudoksia käyttämällä ranskalaisia työmiehiä, lopetettiin William Morrisin hedelmällisen työskentelyn takia tällä alalla.

Kuten tunnettu on uusilla virtauksilla Englannin taideteollisuudessa, joiden päämääränä viime vuosina on ollut hankkia sille oma luonteensa, runoilijataiteilija William Morrisissa yksi mainioimpia taistelijoitaan. Jo neljännes vuosisata sitten alkoi hän kokeilunsa kuvakudonnassa, sillä siksi on katsottava sen työn alkua, joka nyt on niin täydelliseksi kehittynyt. Tyytymättä ulkoa tuomaan esikuvansa, niin tekotapaan kuin komposiotioniaiheisiin nähden, suunnitteli hän oman kudontapuunsa (kts. kuvaa tässä, ja viime vuoden Kotitaiteessa ollutta täydellisempää) keskiaikaisissa käsikirjoituksissa oleiden selitysten mukaan, ja ensimmäinen kappale, mikä näillä kudottiin (v. 1881) oli taitavan englantilaisen Walter Cranen laatimasta kartongista „the Goose Girl“. Tämän jälkeen on William Morris vähitellen laajentanut taide-teollisuus toimintaansa, hänen työmaajoissaan Merton Abbeyssa ei nähdä vain kuvakudoksia, vaan myös mattoja, huonekalukankaita, painettua „kalikoota“ ja lasimaalauksia. Huo-

William Morrisin kangaspuunmalli.

mattavimpia töitä, mitä Merton Abbeyssa on suoritettu, ovat „Kuningas Artturin legenda“-sarja, joihin kartongit on kompponeerannut Sir Edward Burne, prerafaeliittisen koulun etevin taiteilija. — Kuvat piirretään ensin hyvin pieneen skaalaan, n. 15 engl. tuuman suuruisiksi, käyttämällä hyvin vähän detaljeja ja keveästi värittämällä, kumminkin ovat ryhmittely ja pääpiirteet huolellisesti tutkitut. Sitten suurennetaan nämät pienet luonnokset valokuvaamalla monessa osassa täyteen, työssä tarvittavan suuruuteen. Osaset yhdistetään ja lähetetään liittämällä mukaan tuon pienen väritetyn alkuluonnoksen taiteilijan tarkastettavaksi ja korjattavaksi, näihin suuriin kuvioihin tehdään sitten tarpeelliset detaljit, kasvot ja kädet valmistetaan usein uudelleen. Hauskaa on seurata puhtaasti teknillisen puolen edistymistä työssä. Suurin huoli pannaan siihen, että saadaan niin hyvää ja kestävää ainetta kuin mahdollista — kaikki langat värjätään paikalla, jolloin Merton Abbeyn vanhan puiston läpi juoksevalla kirkasvetisellä purolla on tärkeä osansa. Aniliinia ei käytetä koskaan, ainoastaan harvoja kasvivärejä ja cochenillia saadaan käyttää — kaikki langat käyvät ensin indigo-kylvyssä; jotta saataisiin sekä päävärejä että niiden nyansseja on ne värjättävät 3 à 4 kertaa, vain hyvin kirkkaita värejä saadaan yhdellä kylvyllä. Täällä käytetyt väriaineet ovat, paitsi indigoa, keltaiseen Vau (Reseda luteola), punaiseen Kermes ja Cochenilli, molemmat hyönteismaailmasta saadut, ruskeanpunaiseen ja ruskeisiin vivahduksiin Krappi (Rubia tinctorum). Tapettikudonta-atelieeri on matala, kapea huone, missä kolmen suuren kangaspuun ääressä istuu kolme työntekijää kasvot

päivään päin. Mallin rajaviivat ovat tussilla piirretyt loimiin, mitkä ovat kireään pingotetut ylä- ja alapuoliseen suureen tukkiin; kangas kierretään alapuolisen ympäri sikäli kuin sitä valmistuu. Tämän pingotuksen kautta pysyvät loimet kireällä koko ajan, eikä niitä tarvitse koskaan uudelleen pingoittaa.

Lanka on hienoa ja kovaksi kierrettyä, metallikampaa käytetään kuteita alaspainamaan. Reunukset, jotka välistä ovat pelkästään värillisiä viiruja, mutta joita toisinaan käsitellään myös erikoisesti taiteellisesti, kudotaan muun kudoksen kanssa samaksi kappaleeksi, varsinaisia liiteompeleita ei käytetä, vaan kudotaan täällä yhden säikeen ylitse, niin että molemmat viereiset säikeet takapuolella vuorotellen kiertävät toisensa ja siten kiinnipitävät yksityisen säikeen asemassaan. Tämä tapa tuntuu hyvin aikaa vievältä, mutta käytetään sitä kaikissa pystysuoraan kulkevilla konttuureissa, reunuksissa j. n. e. Solmeilemistä käytetään myös, milloin ei tarkkoja kuviorajoja vaadita.

Kudoksen etupuolella on pieni peili, mistä kutoja voi nähdä, miltä työnsä valmiina tulee näyttämään. Paitsi loimiin piirrettyä rajamerkitsemistä on työmiehillä ohjeena vain pienet väritetyt luonnokset, missä on vain suurimmat värikentät ilman varjoja annetut, sekä yllämainitut luonnollisen kokoiset valokuvat. Kaikki vivahdusten synnyttäminen on jätetty työntekijän väriaihosta riippuvaksi, kun heillä on vain valokuvissa esiintyvät eri vahvat valöörit, joiden mukaan heidän on meneteltävä; he käyvätkin tämän takia säännöllisesti läpi jonkun Lontoon monista teknillisistä kouluista, ja heillä täytyy olla perusteelliset tiedot piirustuksessa ja erikoinen taipumus taideteollisuuteen. He suorittavat työnsä todellakin taitavasti ja väriin ja muotoon nähden hienosti sekä täydellisen tarkasti ja varmasti, mikä ei kumminkaan koskaan alennu orjamaiseksi matkimiseksi. Heidän käsityskynsä taiteellisesta efektistä on äärimmäisen hieno, jokainen detalji on paikallaan ja oikean värinen, ja kokonaisuus on kumminkin täydellinen. Korkeimpana kiitoksena näitten töistä voidaan sanoa, että ne arvokkaalla tavalla liittyvät esikuviansa 1400-luvulta, matkimatta niitä kumminkaan orjamaaisesti.

HISTORIALLISET TYYLILAJIT JA ENTISAIKOJEN KUVALLINEN ESITTÄMINEN.

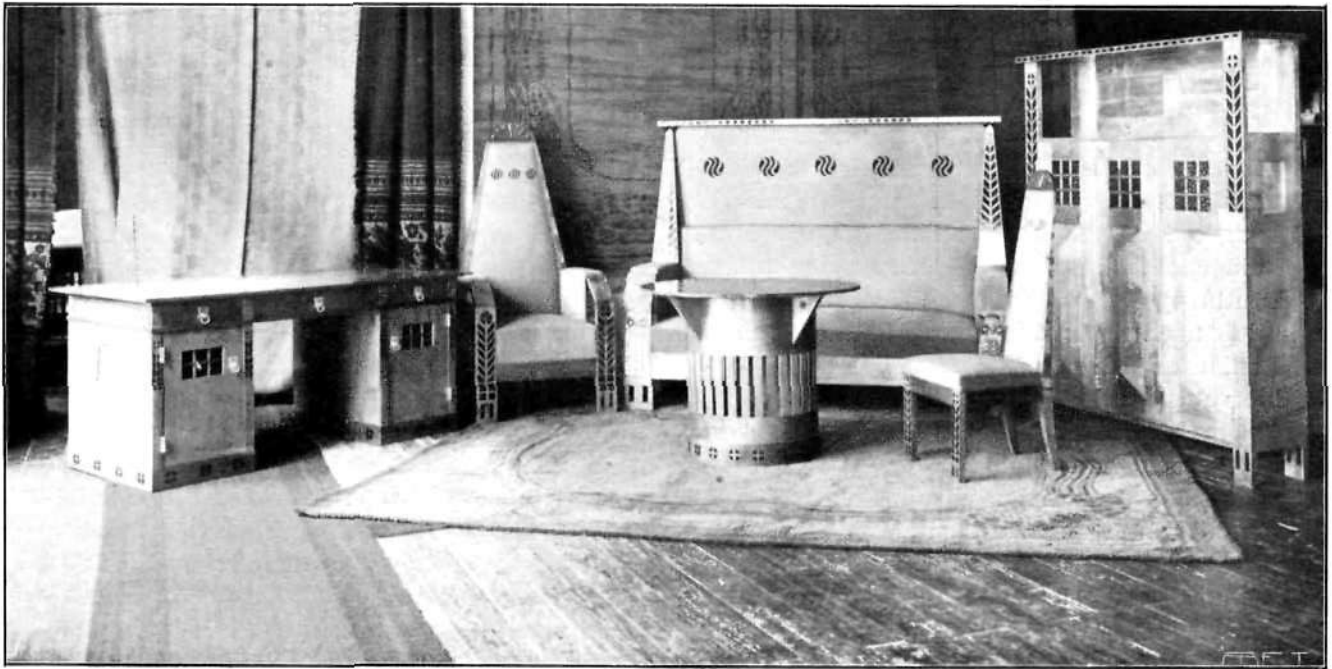
Gerhard Munthen, Norjasta, pitämä esitelmä.

Kun me katselemme ympyrää niin meissä ei synny pelkkä ajatus, vaan myöskin tunnevaikutelma, mikä on erilainen kuin minkä me nelikulmiosta saamme. Toinen väri tekee meihin toisen vaikutuksen kuin toinen. Leveä puhuu meille toisin kuin kapea j. n. e. Näille tosiasioille voi esteettinen esittämistapa rakentua, ja näiden pohjalla syntyi taide.

Ensimmäiset tieteet olivat matematiikka ja filosofia. Taide tuli todennäköisesti aikaisiin näiden molempien seurassa maailmaan. Ihmisten järki ja tunne tottuivat ensin abstraktiseen, ja kului vuosisatoja, jolloin kappaleista oli tämänlainen käsitys, aina kunnes luonnontieteet ja todellisuus-käsite pääsivät voimaan. Tämä ei ole pelkkä hypoteesi. Kätköjen löydöt ja kaivamiset kertovat tästä ja näyttävät sivistyskausia, joilla on ollut abstraktinen taidekäsitys. Hautakammioiden yksinkertaisissa piste- ja viivaornamenteissa ja tempelimuurien suurissa eläin- ja sotilaskuvissa on meillä perusmuotoja ja lakeja, jotka vielä tänä päivänä ovat olemassa. Niissä on rytmikästä voimaa suhteissaan, ja selvyttä sekä yksinkertaisuutta, joita me sitä suuremmiksi arvostelemme, kun me emme omilla esittämiskeinoillamme sellaisia saavuta, ja kun ne yleisestä tunteesta ovat hävinneet.

Maalainen käsitys asettaa kuvaavalle taiteelle objektiivisen, valokuvankaltaisen yhtäläisyyden pätevyysehdoksi. Ja kumminkaan ei tässä ole mitään taidearvoa, vaan päinvastoin taiteelle aivan vierasta. Tämä vaatimus on tulos niistä käsityskannoista, mitkä nykyisin vallitsevat. Ornamentiinkin nähden olen useamman kerran kuullut sen väitteen lausuttavan, että sen pitäisi olla jonkun näköinen, sen pitäisi jotakin merkitä. Taide ei tunne mitään muuta yhtäläisyyttä, näköisyyttä kuin persoonallisen käsityksen. Ei edes luonnollisuuteen pyrkimisellä tuossa mielessä ole mitään tekemistä taiteen olemuksen kanssa.

HERRANKAMARIN KALUSTO.

Valmistettu N. Bomanin huonekalutehtaassa E. Bomanin piirustusten mukaan.

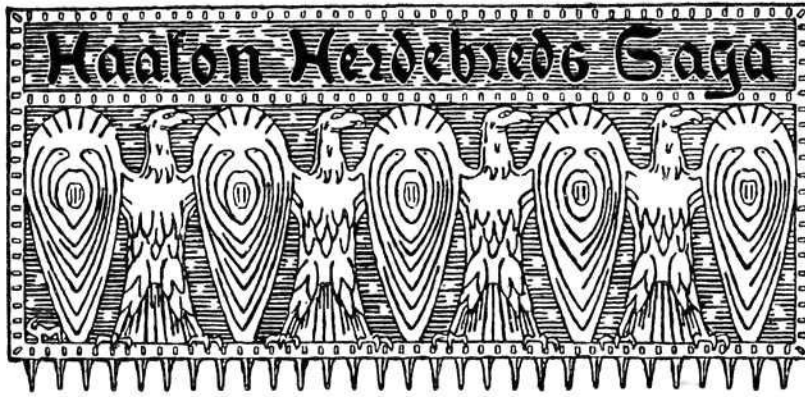
Konkreettinen käsitys, naturalismi, on vastalöydetty maa; alkutaide perustui abstraksioonille, tämä on taiteen tunnusmerkki. Kun egyptiläiset, assyrialaiset ja muut kansat alkoivat käsittää luonnollisuutta jonakin taiteenehtona, oli heidän takanaan jo äärettömän paljon taidetta. Ja koskaan he eivät olisi luontoa oppineet ymmärtämään, elleivät he ensin olisi keksineet arvoa, paattosta, mystiikkaa ja konstruktiiivia. Me olemme liian alttiit uskomaan, että heiltä olisi taito puuttunut. Mutta jos asetumme heidän taiteeseensa ja ajattelemme, minkä sulon, minkä heijastamiskyvyn ja minkä mittaamattoman ajan me edessämme näemme, niin tuskin on mahdollista pysyä tuossa olettamisessa. Minä luulen, että tahto ja vietti ennemmin puuttuivat. Noilla ihmisillä oli elämänarvoja, jotka kokonansa sopeutuivat heidän taidekäsitteeseensä, ja he eivät vaivautuneet niitä erityisesti leimaamaan.

On ihmisiä, jotka mainitsevat „Thäingin hirven“ esimerkkinä siitä, että vietti luontoon olisi taiteen alku ja „motor vivendi“. Minun mielestäni on nurinkurista näin päättää näiden harvojen, itse asiassa sangen hauskojen naturalismin löytöjen perustuksella, jommoimen naturalismi ei koskaan miksikään kulttuuriksi kehittynyt. Pyrkimys luontoa esittämään silloin kyllä oli, mutta ajan ajatuksen kulku ja sen taiteen kieli oli sidottu määrättyyn tyyliin.

Kun aika oli tullut, kehittyi kreikkalaisten taidekäsitteys konkreettiseksi. Mikään sattuma ei tätä tehnyt, vaan heidän uskontonsa ja elämäntapansa johtivat heidät siihen. Me emme voi kreikkalaisia tarpeeksi korkealle arvostella, mutta me olemme taipuvaisia arvostelemaan liian pieneksi sen taiteen, mikä oli ennen helleeniläistä. Meidän taidehistoriammekin mittailee naturalismin mitta-kaavalla.

Samalla tavalla, vaikkakin pienemmässä määrässä, lienee minun ajatukseni mukaan vanha pohjoismainen taide ilman ulkopuolista apua kulkeutunut naturalismiin, jospa siinä siihen hiukan taipumustakin on ollut. Jos otamme hyvän muinaispohjoismaisen soljen tahi jonkun muun taidetyön käteemme niin me näemme, että sen valmistajilta ei suinkaan ole ajatusta tahi vielä

vähemmän teknillistä kätevyyttä puuttunut; he löysivät kaikille, mikä heidän sydämmellään oli, ilmaisukeinon sidotun taiteensa piiristä. Heidän idea-assosiaationinsa ovat varmasti olleet vielä rikkaammat; fantasiallensa he antavat paljon suuremman vapauden. Niin ovat he esim. viikinkiajan ihmeelliselle ja pelottavalle, mikä myös heidän elämässään oli sangen merkittävä, löytäneet sangen hyvän ilmaisukeinon. Sidottu tyyli oli heidän käsitteilleen paras kieli. Uskon Valhallan jumaliin ja myytteihin, samoinkuin viikinkielämän oli menetettävä valtansa, ennenkuin heille iloa tuotti uusi taide ja he sen arvon tunnustivat. Älköön vain uskottako, että tuonkin ajan taiteilijat harjoittivat luonnon tutkimisia, ja että he halusivat naturalisteiksi tulla, mutta eivät voineet.

Kun me tämän meidän päivinämme vain vaikeasti tajuamme, johtuu se siitä, että meillä ei ole käsitystä, mitä tyyli on. Me lainaamme rakennustarkoituksiin, missä ilman sidottua tyyliä ei toimeentulla, muiden aikojen tyylejä, ja arvelemme, että kaikki on kuin olla pitää. Ja kumminkaan ei ole mitään suurempaa mahdottomuutta, koska tyylin tulee olla oman aikansa ajatuskulkua. Se syntyy, elää ja kuolee aikansa elämänarvojen keralla. Jo edistykset, kehitys vaativat oman tyyliänsä; mutta tätä vaatii vielä enemmän kunkin ajan temperamentti. Tyylihän on jotakin enemmän kuin tapa.

Monet uskovat, että me nyt olemme jonkun uuden tyylin alussa, uuden abstraktisen, meidän ajastamme syntyneen taiteen kastajaisissa. Ja siitä yksimielisyydestä päättäen, millä kaikki englantilaisia seuraavat, voisi tulla siihen ajatukseen, että nämä olisivat tyydyttäneet ajan monet toivomuk-

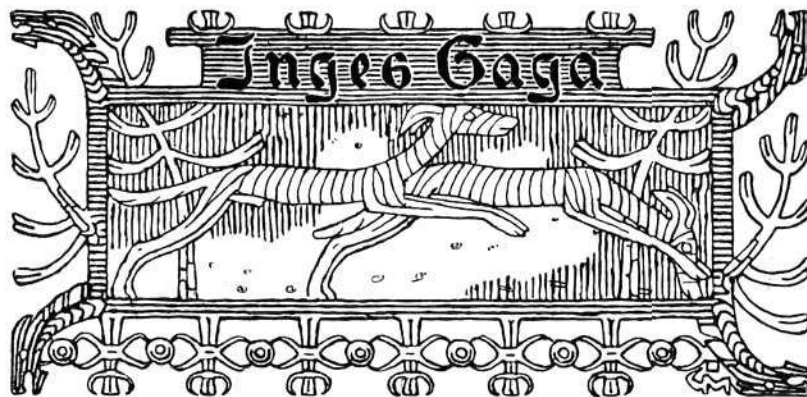
set. Mutta tällä tyyllilajilla on vähän luomisvoimaa ja sen abstraktisioonikyky on heikko. Englantilainen tyyli ei missään tapauksessa voi kohottaa halua abstraktiseen taiteeseen.

Se, mikä meiltä puuttuu on laajanäköisyys sekä kyky tuntea taide kokonaisuudessaan. Me teemme liian paljon jaotuksia, me asetamme liian monta päällekirjoitusta, rubriikkia, me suunnitamme

silmämme liiaksi yksityiskohtiin ja unohtamme alun ja lopun yhteyden. Ero naturalismin ja muun taiteen välillä ei myöskään ole niin suuri, kun miksi me sen opimme.

Me olemme klassillisuuden oppilaita ja elämme naturalismissa, minkä kreikkalaiset ovat maailmaan tuoneet. Me kaikki tunnemme taiteen horisontin äärettömän etäisyyden, ja me tiedämme kuinka laajasti tuo taidekäsitys on haltuunsa ottanut sivistyneen maailman.

Sanan kreikkalaiset alle voimme me vetää paksun viivan, me voimme koko heidän kulttuurinsa tuolla viivalla ympäröidä; sen ulkopuolella on ollut taide jo ennen kreikkalaista taidetta ja sen ulkopuolella oli muiden kansojen taide, ennenkuin ne joutuivat tuon piirin sisäpuolelle. Pohjoiset kansat olivat aina 11:nne ja 12:nnele vuosisadalle saakka tämän kreikkalaisen ympyrän ulkopuolella. Vasta silloin tuli meille naturalistinen taidekatsantokanta. Astuessamme klassilliseen piiriin yhdyimme me roomalaisen tyylin kanssa yhteen. Tämä ja kaikki myöhemmät tyyllilajit opitaan kouluissa tuntemaan, kun taas meidän vanhempia tyyliämuotojamme kivi- ja pronssiajalta ei opeteta. Sivistykseen kuuluisi, arvelen minä, katsoa kaikkia tyyliämuotoja enemmän toistensa sisäpuoleksi; sillä ne ovat kaikki yksinkertaisen ajattelemisen lapsia, kuulukoot

ne sitten naturalismiin tahi eivät, ja peruskäsitteeltään ovat ne kaikki samanarvoisia. Niiden arvo on lähinnä riippuva niiden sivistyksellisestä merkityksestä taiteen samoin kuin ajan ja kansan luonteen ja merkityksen ymmärtämiseksi. Tässä ei tule kysymykseen, ovatko tyyllilajit enemmän tai vähemmän viljeltyjä. Yhtä vähän merkitystä on silläkin seikalla, kuinka pitkälle tyyli on kehittynyt, keskeytykö se ennen kukoistustaan, vai saavutiko se sen päämäärän, mikä sen olemukseen oli kätkeyty. Meidän vanha eläinornamentiikkamme keskeytyi kehityksessään. Kumminkin voidaan tässä tyyliissä havaita alkeita viikinkiajalta. Sillä sisällys ja ilmaisukeinot pohjoismaisessa tyyliissä ovat yhtä yksinkertaiset ja selvät kuin esim. goottilaisessa tai muissa tyyliissä, jotka ovat jälkeensä jättäneet runsaampia tuloksia. Kuvittajalle ei joku tyyllilaji merkitse, mitä siinä on luotu, vaan mitä sen suunnan sisällä voidaan luoda. Pitkät ajat olimme me sairaanlaisessa hommassa koettaessamme tehdä renessanssista sovellettujen taiteidemme ensimmäisen, kuin myös kuvittaessamme vanhaa ja uutta aikaa.

Muistelenpa, että *Valter Crane* olisi kuvittanut *Homeerosta* renessanssityyliin, vaikka Homeeron aikainen kulttuuri kuuluu parhaimpaan pronssi aikaan. Moni taiteilija ei nyt enää noudata tuota uudenaikaista käsityskantaa, kun on kysymys entisajan aiheista, mutta tuntuu ihmeelliseltä kompromissilta, että tarvitsee vain kappaleen kulkea löytääkseen itsensä kaikessa sovussa tuollaisessa renessanssin muotialongissa. En voi olla esim. ihmettelemättä, että *Lorenz Frölich* on voinut Eddan kuvittaa klassillista taiteenkäsi-

tyskantaa noudattamalla *). Horjumisen erilaisten vanhempien tyyli-tyylojen välillä voisinkin ymmärtää, mutta ero pohjoismaisen jumalaistaruston ja Olympon jumalten välillä on minusta yhtä suuri kuin ero mustan talven ja aurinkoisen kesän välillä.

Tahdonpa lähemmin selittää, miksi asetun tälle kannalle. Sillä uskon, että pimeydessä hoipertelemme, jos tietämättöminä eteenpäin kuljemme. En olisi koskaan rohjennut sovittaa vanhaa aikaa sidottuihin tyyliin, ellei pohtimiseni ja logiikka olisi minulle tietä näyttänyt.

Minä arvelen, että meidän on pyrittävä kuvitteluihin, illusiooneihin, milloin yritämme kuvata joko vanhaa tai uutta aikaa. Me puhumme todeltanäyttävyydestä, paikallisvärityksestä. Entisajasta voitiin käyttää sanaa „aikaväritys“.

Kuvat alkuaikojemme myyteistä ja saduista, jotka olen nähnyt, eivät minua ole miellyttäneet. Etnograafisen ja arkeologisen elementin avulla useimmiten koetettiin illusiooni aikaansaada, varsinainen käsitys oli ja pysyi nykyisenä ja vastusti vanhanaikaisuus-vaikutusta. Vaan kun minä kävin muinaismuistokokoelmissa, niin sain heti oikean tunnelman. Täällä minä huomasin, että ulkonaiset keinot eivät riitä ja että kuvittajat eivät ole tunkeutuneet vanhanajan henkeen, ja minussa syntyi epäilyksiä, päästäänkö laisinkaan päämäärään naturalistista tietä, koska vanha aikamme on kokonaan naturalismin ja uudemman käsittämistavan ulkopuolella. Me emme voi vanhaa aikaa luoksemme vetää; meidän itsemme pitää mennä entisaikaan.

Onko tämä mahdollista? Voiko kukaan niin eläytyä entiseen aikaan ja sen ajatuksiin, että hän kykenee sen kulttuuria täydellisesti sen ajan mukaisesti esittämään? Arvelen, että tuota pitäisi koettaa. Ei niinkuin se olisi ainoa oikea *Taiteessa ei ole mitään, mikä olisi oikeata tai väärää; totuus riippuu yksinomaan taiteilijan vakaumuksesta ja persoonallisesta tunteesta.*

*) Tämä huomautus tarkoittaa tanskalaisen maalarin Lorenz Frölichin kuvittamaa Edda-runostoa, joka tanskaksi käännettynä ilmestyi 1895.

Kuten yllämainittu, vaadimme me ensin kuvittelua, illuusionia. Useimmat yhtyvät tähän, niinkauvan kuin heiltä ei vaadita, että heidän on luovuttava klassillisista ideoistaan. Mutta vain harvat voivat mielessään kuvitella, että sidottua taidetta, jommoisena se meillä esim. on vanhoissa tyyliuodoissamme, voidaan sitomattomalla tavalla käyttää. Voidaksemme tuohon ajatukseen tottua, täytyy meidän luopua tavallisesta luulostamme, että naturalismi on illuusionin, kuvittelun yksinomaisena omistajana. Mutta jos me siihen ajatukseen totumme, että se on *oikea milieu*, joka kykenee illuusionin synnyttämään, niin emme tarvitse pelästyä mitään tyyliuotoa, koska se on ainoa keino sopivan ilmaisumuodon keksimiseksi. Kun minä tässä esimerkkinä mainitsen kuvani *Hafusfjordin* tappelusta „Snorressa“ *) tai Haakon Hyvästä, niin arvelen minä, että nämät kuvat, jotka voisivat kyllä näyttää paljonkin „intiimisemmiltä“, ilmaisevat yksinkertaisilla keinoilla ajan ajatusmaailman, ja niille, jotka uskovat, että sidotussa tyyliissä voidaan esittää vain ornamenttiikan eikä mitään eepillisiä kuvia, toistan minä, että minusta ei tunnu löytyvän minkäänlaisia esteitä kuvata koko Braavallataistelu pronsikauden tyyliin syrjäyttämättä tuon tyylin omituisuutta. Voin antaa vain vähän toivoa sellaiselle, joka odottaa näkevänsä pohjoismaiden vanhan ajan kuvattuna antikiseeratuilla ihmiskuvioilla. Taiteessa voitetaan toiseen suuntaan, jos toiseen suuntaan hävitään, ja koskaan ei korkeinta saavuteta, jos koetetaan kaikkia mukaan ottaa. Ylevällä ihmisyydellä kreikkalaisessa mielessä ei ole mitään yhteistä Odinin ja Valhallan eikä pohjoismaiden muinaisaikojen jumalaistaurujen ja satujen kanssa.

*) Snorre Sturlason Kongesagaer oversat af Dr G. Storm med illustrationer af H. Egidius, Chr. Krogh, Gerh. Munthe o. a. Cristiania 1899. Tässä olevat kuvat ovat G. Munthen tekemiä tähän mainittuun teokseen

Keksimiskyky ja historiallinen mieli ovat tarvittavat edellytykset, ja niiden molempien tulee olla kehityskykyisiä. Enemmän tai vähemmän voivat kaikki sivistyneet ihmiset perehtyä entisaikoihin; me olemme kaikki saaneet vihiä vieraista ajatussuunnista museoissa käymällä tai näistä asioista lukemalla. Jokaisen aikakauden tutkiminen on kaikille avoinna.

Yllä-asettamiani väitteitä ei tarkoituseni ole ollut tieteellisesti perustella. Mutta kun minä itse näiden ajatusten kautta olen innostunut dekoratiiviseen taiteeseen, niin toivon, että niistä saattaa muillekin olla hyödyllistä kiihotusta.

TAIDETTA KÖYHILLE.

Whitechapel on nimi, mitä ei mielellään mainitse taidekysymysten yhteydessä. Tässä syrjäisessä Lontoon itäisessä kaupunginosassa, mikä tunnetaan vain köyhyyden, kurjuuden, riettauden ja rikollisuuden pesäpaikkana, on kaikesta huolimatta kehittynyt yhä valtaavampi taiteellinen liike viimeisten vuosikymmenten aikana, jota täytyy pitää aivan uudenaikaisena, laajalle tähtäävänä kulttuuri-ilmionä. Kysymys on yrityksestä saattaa noille idän köyhille, jotka päivät pääksytysten taistelevat olemassa olostaan, kajastusta parempiosaisten luokkien korkeammista elämäniloista näyttämällä heille taideteoksia. Toivotaan täten voitavan vaikuttaa jalostavasti heidän sydämiinsä ja mieliinsä, kasvatavasti heidän tapoihinsa, oloihinsa.

Koska uusi taide-ilmio, jonka alkuna Englannissa oli preraphaelismi, oli varsinaisesti vastaliike silloiselle akadeemisuudelle ja ylempien säätyjen n. k. taiteenharrastuksen pintapuolisuudelle, niin oli siinä alusta lähtien jotakin kansanvaltaista, kansalle puhuvaa pohjalla. Jo *Rosselli* antoi maksutonta opetusta piirrustuksessa idän työmiehille. Morris, Burne-Jones ja Walter Crane tulivat sosiaalisiksi siinä mielessä, että he juuri tällä ta-

voin osasivat taiteen tehtävän ratkaista, „elämän hauskuudeksi muodostaa“, että nim. ennen muuta on suuret joukot saatavat osalliseksi tästä taiteen tuottamasta korkeammasta elämänilosta. Tästä johtui, että Englannissa uuteen taideliikkeeseen tuli sivutarkoitukseksi saada taide sellaiseksi, joka ei ole vain rikkaita varten, vaan joka kohdistui, niinkuin uskonto, ennen muuta sorrettuihin ja kurjiin.

Toinen liike tuli tälle taiteelliselle virtaukselle avuksi, jonka muodostivat etupäässä Cambridgen ja Oxfordin yliopistosta lähtevät harrastukset saattaa alemmat kansanluokat, etusijassa työväestö, osallisiksi tieteistä kansantajuudessa muodossa, perustamalla heidän keskuuteensa täydellisesti maksuttomia oppipaikkoja. Tätä liikettä kutsutaan yhteisellä nimellä „University-extension“, ja sen keskuksena Lontoon etuosassa on Toynbee Hall-rakennus. Toynbee Hallin yhteydessä ruvettiin noin 20 vuotta sitten järjestämään säännöllisiä taulunäyttelyjä. Alussa ei ollut helppoa saada ihmisiä käymään näissä pienissä näyttelyissä. Mutta sittemmin kun tarve oli herännyt, innostuivat he niihin niin, että käyppien lukumäärä kasvoi tavattoman suureksi ja toivo vasituisesti tähän tarkoitukseen soveltuvan rakennuksen aikaansaamisesta tuli yhä suuremmaksi. Muutamien ihmisystävällisten hyväntekijöiden toimekasta asiaan sekaantumista saa kiittää siitä, että tuo toivo on toteutunut. V. 1901 maaliskuussa avattiin ensimmäinen taulunäyttely tuossa uudessa rakennuksessa, jonka omituinen pääty nyt koristaa Lontoon itäosan pääkulkukatua. Rakennuksen luoja on arkitehti *C. Harrison Townsend*, mutta sen ulkopuolta on *Walter Crane*'kin koristellut sommittelemalla „taiteen vaikutusta ja tehtäviä esittävän“ mosaikkifriisin. Rakennuksessa on kaksi päällekkäistä näyttelysalia sekä kattovalo-huone, joihin yhteensä sopii noin 450 kuvaa.

Mainitsemassamme ensimmäisessä näyttelyssä kävi päivisin noin 10,000 katsojaa. Mitä tämä merkitsee yksinomaan työmiesten asu-massa kaupunginosassa on helppo ymmärtää. Näytteille pannut taulut olivat pääasiallisesti niiden kerääjien lainaamia, jotka mielellään näitä käytettäväksi antoivat, kun tarkoitus oli näin hyvä. Mutta mitä näkökohtia silmällä pitäen näyttelyyn oli koottu, ansaitsee erityisesti huomiota. Jo aikasemmissa tilaisuuksissa oli huomattu, että itä-osan väestö ei kehtään taiteilijaa niin ihailut kuin Burne-Jonesea. Ja itse asiassa olivatkin juuri hänen työnsä, jotka ensin olivat näyttely-ajatuksen synnyttäneet. Tämä osoitti tavallisen kansan vastin olevan kansallisiin taiteessa. Sillä tuskinpa tänäpäivänä on missään sivistysmaassa kansallisempaa maalarikoulua kuin prerafaeliittien Englannissa, joiden jäljennöksiä näkee joka mökissä. Prerafaeliitit ne myös täälläkin olivat suurimpana vetonaulana. Burne-Jones'illa oli kerätty yhteen suurempi määrä kynäpiirroksia, joiden joukossa harjoitelmat kaikille tunnettuun „Venuksen piili“ tauluun todellista ihastusta herättivät. Lähinnä tätä pääasiassa uneksivan surumieli-syytensä kautta miellyttävää Burne-Jones'ea

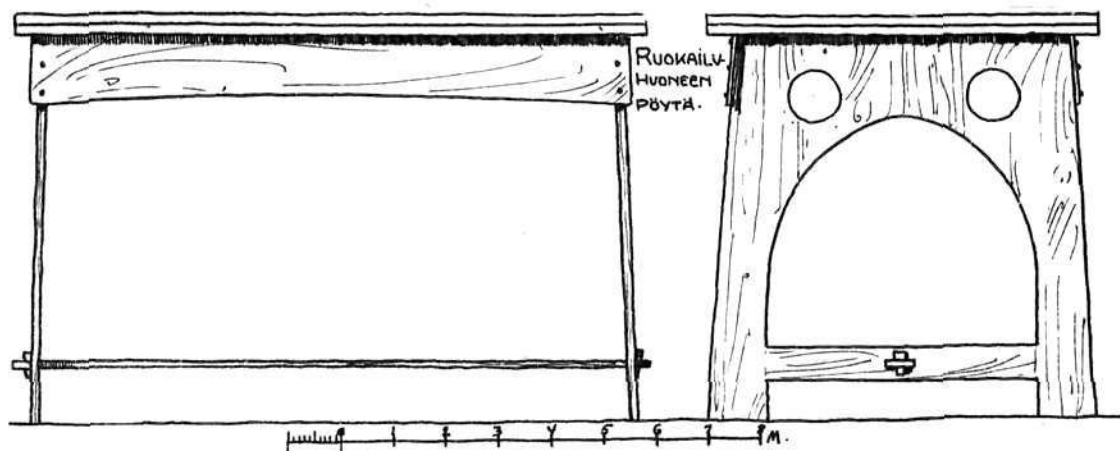
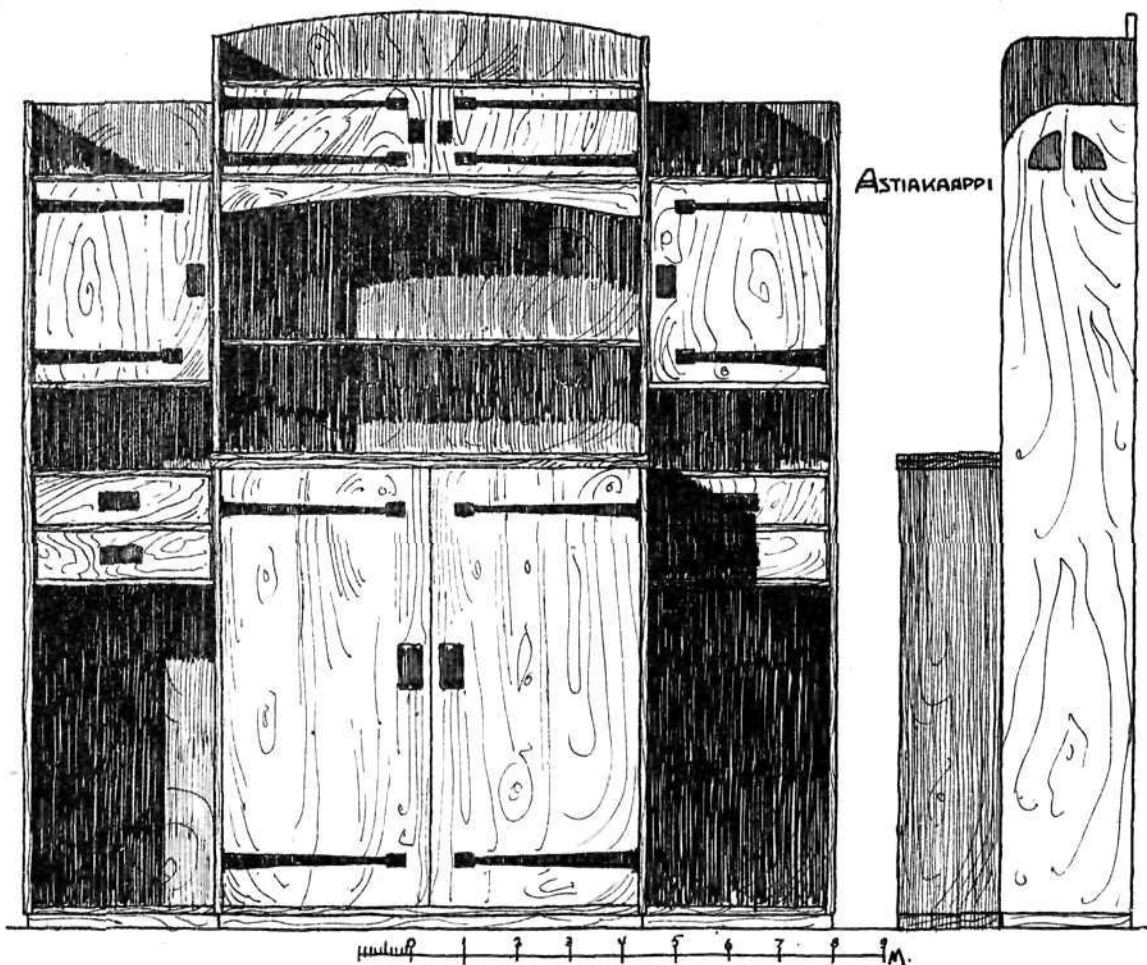
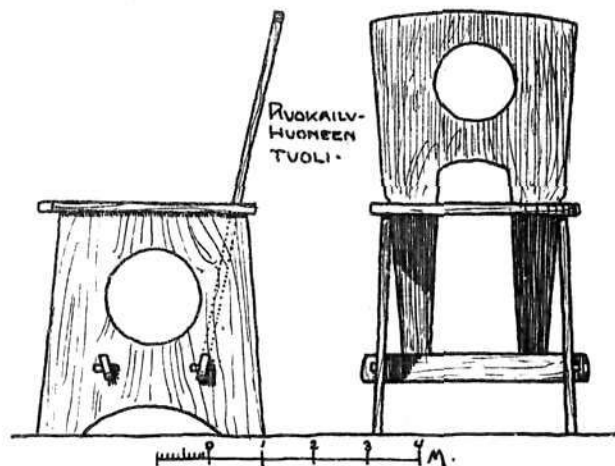
loisti pirteä ja oikeaan kansansävyyyn luova *Ford Maddox Brown* kolmellakymmenellä kuvallaan ja harjoitelmallaan (tässä tarjoutui hyvä tilaisuus tutustua tuon mainion taiteilijan luomissalaisuuksiin). Lisäksi oli *Rossetti* edustettuna, samoin *Millais*, *C. F. Watts*, *Hughes* y. m., niin että yläsali oli oikeastaan prerafaeliittien ja semmoisena jokaisesta kävijästä näyttelyn loistokohta. Toisessa salissa oli nykyaikaisia teoksia muilta taiteilijoilta; vanhemmilta ajoilta oli vain pieni, mutta sangen hyvin valikoitu kokoelma. Yrityksen onnistumisen saa kumminkin lukea prerafaeliittien kuvien ansioksi. — Tässä on samalla yrityksen antama opetus: niiden vetonaulana on kansallisen viljelyn ilmennykset. Täällä kuten kaikkialla Englannissa tapaamme tämän kulttuurin, jota hyväatekevällä harrastuksella ja yksipuolisuudella kehitetään, koska yksin täten päämäärään tullaan. Jos Englannissa käymme taideteollisuuskoulujen harjoitusluokilla, niin *Ford Maddox Brown* se on, jonka ihmiskuviot ovat tämännäytysten luonnosten esikuviksi otetut, parhaimpina kudosaineisiin, tapetteihin ja seinäverhoihin nähden ovat jokaisesta englantilaisesta aivan ehdottomasti *William Morris*'in elämäntyöt ja hankittavia seinäkoristuksia jokaisen kansalaisen mielestä ovat jäljennökset *Rossetti*'in, *Burne-Jones*'in ja *Brown*'in tauluista. Se on kansantaidetta ja kotimaantaidetta

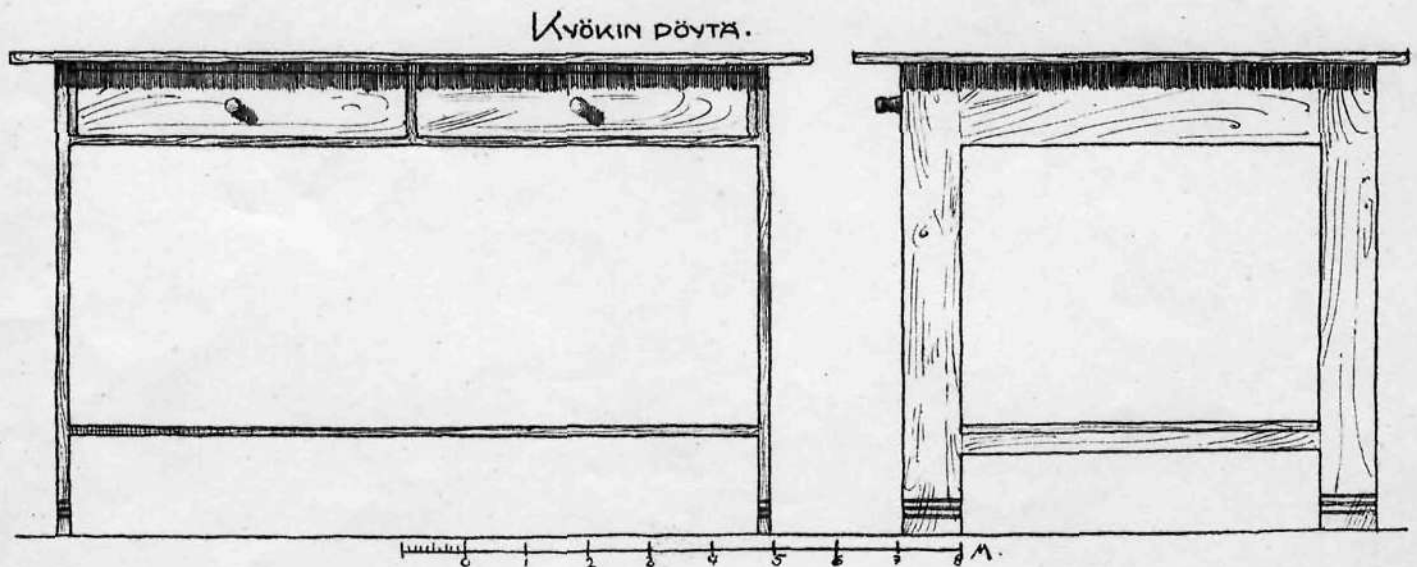
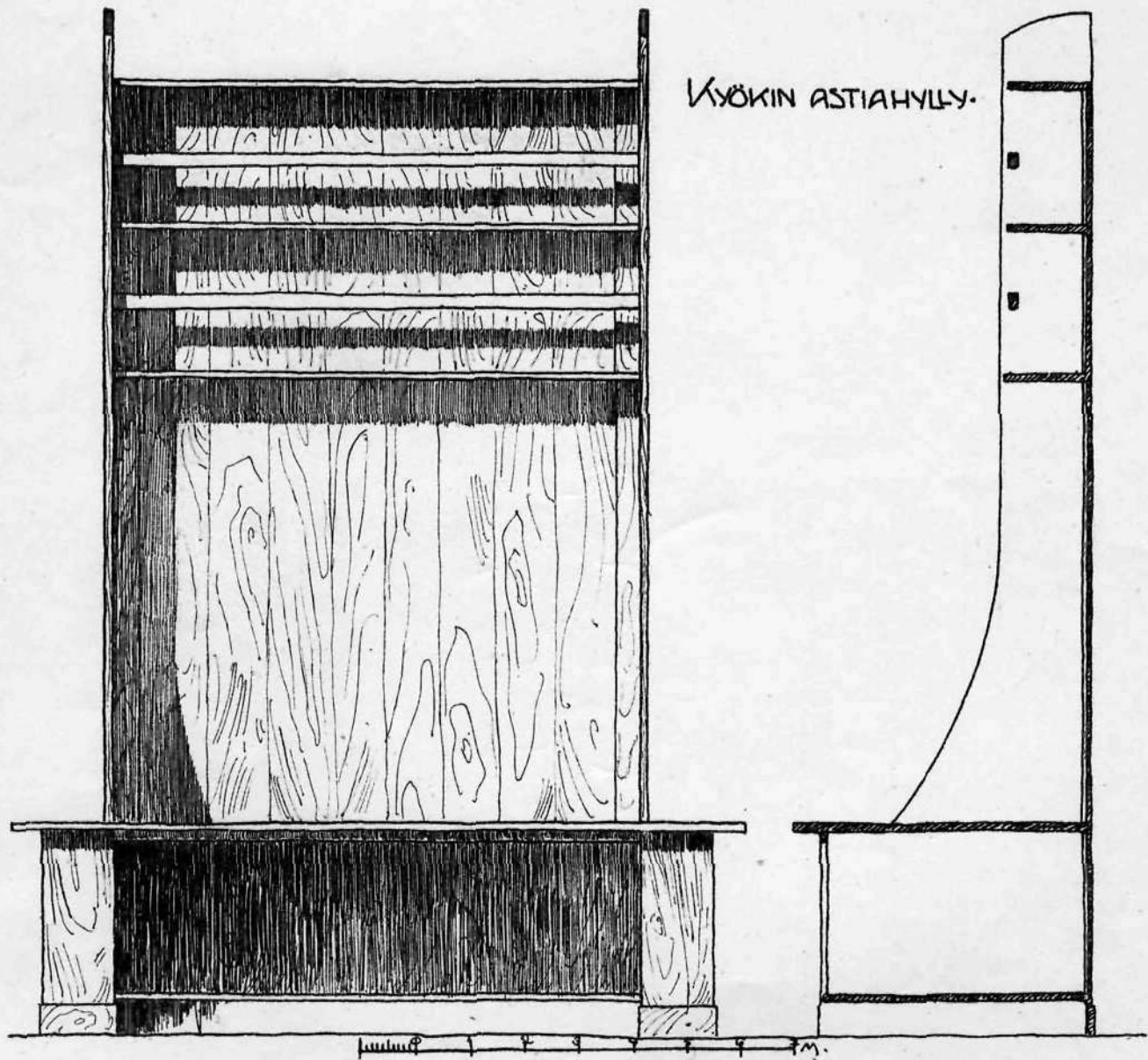
Mutta tärkeimpänä tuloksena Whitechapel'in näyttelyistä täytyy katsoa sitä tosiasiaa, että täällä tosiaankin on onnistuttu herättää alimmissa kansankerroksissa elävä harrastus taiteeseen. Ei että tämän kautta olisi sosiaalisen kysymyksen ratkaisu saavutettu tahi edes paljonkaan siihen suuntaan voitettu. Vaan näiden kansanluokkien huvituksiin on tuotu uusi ja sellainen, joka ajan mittaan ei voi olla vaikuttamatta jalostavasti sydämiin, mieliin ja tapoihin, on tultu siihen, että kansa harrastaa sulostaa elämäänsä parhaimmalla ja jaloimmalla, mitä ihmisyyden on tuottanut. Ja juuri sen kautta, että kansalle tarjottiin parasta, mitä tarjota suinkin saattoi uuden kansallisen taiteen kannalla: uudessa, uusi tyyli-sessä, tositaiteellisessa rakennuksessa uudemman englantilaisen maalauksen helmiä. Sillä niinkuin nykyhetken taide, jos se yleensä on kansallisella pohjalla, voi kansalle puhua, niin sopii myös kansalle se, mitä Goethe lapsesta lausui: myöskin näille on „juuri paras kylin hyvää“.

(H. Muthesiuksen kirjoituksesta „Die Kunst“-aikakauslehdessä.)

Yksinkertaisen ruokailuhuoneen kalustoa.

Kvökin kalustoa.

OHJE- JA UUTIS- OSASTO.

KAKSIKYMMENTÄVIISI
VUOTTA Suomen taide-
teollisuuskoulun johtajana on
maisteri *Ernst Nordström* tullut
olleeksi. Tämän merkkitapauk-
sen johdosta sai hän helators-
taina osakseen kiittolisuuden ja
kunnioituksen osoituksia koulun
opettajien, oppilaiden ja suosijain
puolelta monissa esinelahjoissa,
joita koulun kukin osasto tois-
tään antoi, ja kukkasissa sekä
Alppilassa pidetyissä juhlapäi-
vällisissä. Tämän kuluneen nel-
jännesvuosisadan aikana on mai-
steri Nordströmin alkamasta vähäi-
sestä veistokoulusta versonut moni-
haarainen puu: Suomen taide-
teollisuuden keskus koulu, missä
nyt annetaan opetusta melkein
kaikissa ajateltavissa taideollisuu-
den puolissa.

KUVALITTEEMME. Tätä nu-
meroa seuraa kuvallitteinä piir-
rustuksia yksinkertaisemman ruo-
kailuhuoneen ja kyökin kalus-
toista. Kunkin huonekalun alla
on mittakaava, jonka avulla niistä
lukijoillemme on käytännöllistä
hyötyä, niinkuin tarkoituksemme
on ollut niitä valitessakin. Muo-
tons puolesta ne olisivat varsin
omiansa esim. huviloihin.

VAALEANVIHREÄ VÄRI
KYÖKIN HUONEKALUI-
HIN saadaan seuraavasti: jauho-
maista Pariisin sinistä ja kromi-
keltasta hierotaan lasi- tai mar-
morilevyllä maaliöljyssä. Näin
saatuun värisekotukseen lisätään
lyijyvalkosta, kunnes haluttu väri-
nyanssi on saatu. Ensimmäinen
sively toimitetaan verrattain ohuella
värillä, toinen sitä vastoin pak-
summalla.

HUONEKALUPOLITUURIA
saadaan jos tavalliseen läm-
mitettyyn petroliin liuotetaan $\frac{1}{5}$
painosta valkoista serasiinia. Heti
kun sekoitus on kylmennyt, voi-
daan sitä käyttää huonekalujen
puhdistamiseen. Jos 24 tunnin
perästä hängataan tällä sivelyä
huonekalua flanellipalasaalla lu-
jasti, niin tulee se hyvin kiiltäväksi.

HELSINGIN TAIDETEOLLI-
SUUSKESKUSKOULU 10-
petti sunnuntaina lukuvuotensa
oppilastöiden näyttelyllä Ateneu-
missa ja todistuksien antamisella
oppilaille.

Syyslukukaudella oli kouluun
kirjoitettuna 445 ja kevätluku-
kaudella 392 oppilasta, niistä
syyslukukaudella 262 suomea ja
183 ruotsia puhuvaa sekä kevä-
tlukukaudella 225 suomea ja 167
ruotsia puhuvaa. Miespuolisia op-
pilaita oli syyslukukaudella 304

**SUOMEN VÄRIJÄ
VERNISATEHTAAN
OSAKEYHTIÖ**
HELSINKI E-ESPLANAADIN
KATU 8
VIIPURI KÄTÄRIINAN
KATU 4
TURKU ISO HÄMEEN
KATU 32
VÄREJÄ JA VERNISSOJA
KAIKKIA LAJIA
EDULLISIN OSTO =
PAIKKA JÄLLEEN
MYYJILLE

**Arkkitehtuuri- - -
ja käytännöllinen
Rakennustoimisto**

Usko Nyström
Petrelius & S
Penttilä & S

— Helsingissä —
L. Rantakatu 12 — Puhel. 20 11

KOTITAIDE

8 vihkoa, vähintään
20 kuvallitettua, 6 mk.

Kansia Suomen T:lehden
vanhoja vuosi-
kertoja varten on
saatavana lehden konttorissa: 1894
— 1901 à 1: 75 p. ja 1902 à 2: 25 p.

K. H. Renlund,
Helsinki.

Myy summittain ja vähittäin suuresta
hyvin järjestetystä varastosta kaikkia rauta-
tavara-alaan kuuluvia kappaleita, kuten

Rakennustakomuksia, valutavaroita, nau-
loja, kankirautaa, terästä, rautalevyä kaiken-
laatuista, sementtiä, tulenkestäviä tiiliä, tulenk-
savea, tappuroita, täpettä, lastuvillaa, raken-
nuspalkkeja. Käytettyjä rataakiskoja. Maalari-
värejä, vernissoja ja öljyjä y. m. tunnettuihin
halpoihin hintoihin vuoden loppuun.

Häkki, Lallukka ja Kumpp.
— Tukkukauppa Wiipurissa —
suositaa muitten tavarainsa ohella
todellisesti hyvää

Teetä,

jota on saatavana kaikissa hyvin
varustetuissa kauppapuodeissa.

Jokainen käärve on varustettu vie-
ressä olevalla leimalla ja tavaramer-
killä, sekä sisältää tutkimustodistuksen.
Huomautamme, että meidän teekää-
ryeemme ovat täysipainoisia.

N. Bomanin Kuonekalu-

Turku & makasiini & Turku

Näyttelyhuoneustot:

Helsinki: Mikonkatu 4, & & Turku: Linnankatu 47.

Sisustaa täydellisesti niinhysin hotelleja, Pankki-
ja yksityishuoneustoja kuin yksityisiä huoneitakin.

Työ aistikasta. & hinnat kohtuulliset.

Arabian Tehdas

suorittaa Pariisin maailmannäyttelyssä v. 1900

KULTAMITALILLA

palkittuja

kaakeli ja takkauunia.

Suuri valikoima mallia löytyy varastossa ja uusia tehdään tilausten ja karojen Arkkitehtien piirustusten mukaan.

Wilh. Andstén'in Tehdas Osakeyhtiö

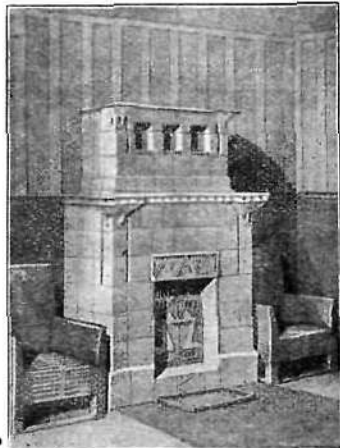
perustettu
— 1842. —

perustettu
— 1842. —

Tehdas on vieläkin lisännyt jo ennestään suuremista monityylisten kaakeliuuniensa näyttelyvarastoa suurella joukolla somia ja mitä muotikkaimpia, uusiaimpia malleja, joihin piirustuksia ovat tehneet maamme etevimmät taitelijat ja arkkitehdit. Rakentavaa yleisöä pyydetään muistamaan käydä näyttelyhuoneustoissamme tehtaalla.

Wilh. Andstén'in Tehdas Osakeyhtiö

Raitiovaunut seisahduttavat juuri portilla. Tilauksia suoritetaan nopeaan.

Hinnat kohtuulliset. Kustannusarvioita pyynnöstä.

Suurin varasto muotikkaita mallia.
Lumppu- ja Pötköpapereita y. m. Väriä ja Vernisseja, Siveltimiä y. m. edullisimmin ja huokeimmin myy

Tapettia ja reunuksia
Linoleumia.
Sanduddin Tapettitehtaan Osakeyhtiö
Grönqvistin talossa.

Helsingin Uusi Tapettitehdas

Unionink. 32 * omist. W. SALVEN * Unionink. 32

Suurin valikoima koti- ja ulkomaalaisia Tapetteja, Reunuksia, Friisejä, Rullakartineja ja Linoleumia tunnustusti Eriyhteisö uutuusia varten. Näytteitä ilmaiseksi. Näytelmiä hintoihin.

Gust. Arvidsson'in Kivipaino-Atelieri

Helsinki

ja naispuolisia 141, kevätlukukaudella miespuolisia 256 ja naispuolisia 136. Oppilaiden keski-ikä oli syyslukukaudella 19,7 v. ja kevätlukukaudella 20,9 vuotta.

Lukuvuoden kuluessa on ollut järjestettynä 12 kilpailua, joissa joka kerta on annettu 30 20 ja 10 m:kan palkinnot.

Ylemmässä taidekoulussa muutettiin kolmannelle vuosikurssille Lisi Borgström, Hjördis Lagerborg, Lilli Luukkonen ja Emma Saltzman sekä toiselle vuosikurssille Märta Arppe, Alice Ehrnroth, Illinor Ingman, Y. Kannainen, Berta Lucander, T. Sonniinen ja O. Tuomala.

Metallityöntekijäin osastolta saivat päästötodistuksen V. Airaksinen, V. Siren ja K. Wakkila.

Yhdistyksen rahastojen koroista jaettiin 100 m:kan stipendi maalari Y. Kannaiselle, 75 mk. Maria Boehmille ja 50 mk. puuseppä Tuomalalle.

Seuraavat oppilaat saivat palkinnoiksi: 40 mk. W. Johansson, J. Mäkelä, T. Sonniinen ja Sigrid Wickström, 20 mk. A. Alopäus, H. Eklund, U. Folin, A. Glumerus, B. Heinonen, E. Hendolin, Ines Johansson, O. Lehtinen, W. Leino, Hj. Längman, E. Nordström, T. Pajunen, W. Pettinen, W. Rahkonen, A. Räsänen, K. Salo, W. Tuominen, E. Warström, S. Wuorinen ja N. Wäjä sekä 10 mk. H. Ekholm, A. Ekroos, O. Elenius, A. Haavisto, W. Helenius, W. Höglund, O. Laine, A. Lehti, E. Leppänen, A. Lindén, O. Malmberg, Y. Paananen, A. Paavola, E. Stenbacka, J. Tuominen, O. Wiitanen, Helmi Willstedt, W. Wirtanen ja U. Wänskä.

TAIDETEOLLISUUSYHDISTYKSEN TAIDETEOLLISUUSARPAJAJAISISTA huomautamme lukijoitamme. Arvonta tapahtuu t. k. 24 p:nä vuosikokouksessa, ja siihen on osallinen 1 arvalla jokainen jäsen, joka ennen t. k. 20 p:ää on suorittanut vuosimaksun 10 mk. yhdistyksen varainhoitajalle arkkit. Oscar Bomansonille osoitteella Helsinki Fabianink. 23. Jäsen, joka kerrassaan on maksanut 150 mk. tai vuosimaksuina 200 mk., tulee isännäksi ja saa osuuskirjan ja silloin on yhdellä arvalla osallisen jokaisessa yhdistyksen arpajaisissa. Päävoittona on arkkit. Valter Jungin piirustusten mukaan valmistettu lastenkamarin kalusto, jonka arvo on 1,300 Smk.; muita arvokkaita voittoja on suuri määrä, pääasiassa huonekaluja, ryijyjä, mattoja, kuvakudoksia, hopeatöitä j. n. e.